

Slovenski REPUBLIKANEC

(prej Avtonomist)

Glasilo Slovenske Republikanske Stranke kmetov in delavcev.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Breg št. 12. II.
Telefon 119.

Izhaja vsak petek.

Mesečna naročnina 5 Din. — Cene oglasov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Pri malih oglasih vsaka beseda 50 par.

Št. 25.

Ljubljana, dne 26. junija 1925.

Leto V.

Vsemu slovenskemu narodu, zlasti vsemu kmečkemu prebivalstvu!

Kulturno-politične in gospodarsko-socijalne razmere, v katerih živi naše kmečko ljudstvo, naš obrtniški in delavski stan in naša inteligenca, z eno besedo **ves narod slovenski**, kličejo na samopomočno delo v namenu, da se dosežejo človeka in naroda dostojni življenjski pogoji za vse, ki z delom rok in uma ustvarjajo vso kulturo, pravico in svobodo.

Sedanja politična razcepljenost Slovencev je vsemu našemu ljudstvu samo škodovala. Toda končno mora ljudstvo spoznati, da ima **svojo** duševnost, namreč svoje narodne in politične težnje, svoje enotne duševne in materijalne interese. Ker pa smo Slovenci maloštevilni, je potrebno, da si poiščemo mogočnih in zanesljivih zaveznikov tudi izven mej naše ožje domovine, in sicer takšnih z enakim mišljenjem in enakimi interesi, da ramo ob rami z dobro premišljenim in odločnim delom dosežemo skupne cilje. Ti cilji so za nas življenjskega pomena. Če bi jih ne dosegli — kar je nemogoče — prenehali bi živeti kot narod in ljudje v polnem pomenu besede. Ta naš zaveznik je ves kmečki narod hrvatski, ki je neposreden naš sosed od Prekmurja do Kvarnera in s katerim živimo 13 stoletij v prijateljstvu. Nadaljni naš cilj pa je, to veliko in močno zvezo s hrvatskim kmečkim narodom spopolniti in podkrepiti še z zvezo kmečkega naroda srbskega, ki istotako stremi po bratskem sporazumu vseh in v vsem.

Za dosego teh ciljev sklenili sta „Samostojna kmetijska stranka“ in „Slovenska republikanska stranka“, da ostane sicer obe ti dve kmečki stranki samoupravni, v svrhu doseganja skupnih ciljev pa ustanovite zvezo, ki se imenuje

„Zveza slovenskega kmečkega ljudstva“.

Zveza slovenskega kmečkega ljudstva je pokret, ki na temelju prirodnih in zgodovinskih dejstev zasleduje kulturno-politične in gospodarsko-socijalne smotre Slovencev. Zato povdarja vse, kar tvori bistvo nepokvarjenega slovenskega človeka, njegov jezik, njegovo verstvo, njegov način življenja, njegovo čustvovanje ter njegovo sveto pravico samoodločevanja v svojih kulturno-političnih in gospodarsko-socijalnih vprašanjih.

Uvidevajoč in priznavajoč, da vsa dosedanja politika vseh slovenskih strank od leta 1918. dalje ni prinesla slovenskemu narodu ne veljave, ne ugleda, ne spoštovanja pri Srbih, a tudi ne potrebnega nam zaupanja pri Hrvatih, mora biti glavni namen naše zveze, da se storjene napake popravijo in njihove posledice ozdravijo, za bodoče pa postavi zdrav temelj **resnično slovenske politike**, ki bo ob varovanju našega koristila in krepila skupnost.

Slovenski kmečki narod! To je edina pot, ki vodi do Tvoje gospodarske in politične svobode. In tudi edina pot, ki more dovesti do pravne in parlamentarne države v duhu kmečke demokracije, svobode in pravice.

Naj živi svoboda in napredek slovenskega kmečkega naroda!

Naj živi kmečka demokracija!

V LJUBLJANI, dne 20. junija 1925.

Slovenska republikanska stranka kmetov in delavcev:

A. Prepeluh,
načelnik.

Samostojna kmetijska stranka:

Iv. Pipan,
načelnik.

Za izvršni odbor „Zveze slovenskega kmečkega ljudstva“:

Andrej Kelemina,
narodni poslanec.

Ivan Pucelj,
narodni poslanec.

Splošna načela „Zveze slovenskega kmečkega ljudstva“.

„Zveza slovenskega kmečkega ljudstva“ je politična organizacija, ki na temelju prirodnih in zgodovinskih dejstev zasleduje kulturno-politične in gospodarsko socijalne smotre Slovencev.

Zato povdarja vse, kar tvori bistvo nepokvarjenega slovenskega malega človeka: Njegov jezik, njegovo verstvo, njegov način življenja in njegovo čustvovanje. Poleg tega še oziramo zlasti na njegovo gospodarsko in socijalno življenje, ki kaže, da smo Slovenci kmečki in delavski narod.

Zahtevamo zakonodajno samoupravo naroda na njegovem področju. Narod bodi izvir in nosilec vse politične in gospodarske moči, ker je suveren. Ta njegova suverenost naj se uveljavi v vsem družabnem življenju.

Slovenija je po svoji ogromni večini kmečka, nekoliko tudi obrtniška in delavska. Zato naj bo tudi vsa zakonodajna in javno-upravna organizacija po občinah, okrajih in okrožjih v skladu s potrebami in koristmi tega prebivalstva. Smoter države v tem pogledu bodi: čim največ kmečkih gospodarstev s kolikor mogoče združeno produkcijo. Ta se naj naslanja na domačo obrt in industrijo, od katerih je odvisno gospodarsko prospevanje naše ožje domovine. Industrija in prometna sredstva, ki služijo splošni blaginji, naj stopnjevale prehajajo v last celokupne družbe oziroma zadrug. Na družbo gledamo s stališča kmeta, obrtnika in delavca, katerim se morajo prilagoditi izobraženci. Ti naj bodo v službi naroda, ne pa narod predmet njihovega izkoriščanja in

špekulacije. Prebivalstvu naj se dopusti, da se samoupravno organizira, a pri političnih vprašanjih, ki zadevajo ves narod, odločaj prebivalstvo po svobodnem glasovanju.

Smo za miren sporazum v vseh mednarodnih sporih in bratovsko sožitje, zlasti vseh slovanskih narodov.

Ljudstvo je suvereno, to se pravi, popolnoma neodvisno pri vseh odločitvah. Po načelih demokracije naj vedno in povsod obvelja volja ljudstva odn. njegovih izvoljenih zastopnikov. V Sloveniji ima podeželsko ljudstvo večino v narodu. Zato ima to ljudstvo nesporno tudi pravico odločevati v njej.

V socijalnem pogledu postavljamo za cilj naših stremeljenj in teženj najvišje družabno načelo, ki je: Vsakdo imej pravico do vseh sadov in polne vrednosti svojega dela in pridnosti. Podlaga vsega socijalnega

življenja bodi družina, ki je prvi činitelj dela in omike. Temelj našega narodnega gospodarstva je pa kmetijstvo. Državni, cerkveni in veleposestniški gozdovi naj preidejo v last delovnega ljudstva. Izvede naj se agrarna reforma po načelu: zemlja bodi last tistega, ki jo obdeluje. Zemljiška posest posameznika naj ne bo večja kakor so največje kmetije v dotičnem okraju. Izvzemajo naj se le tista posestva, ki so namenjena poljedelskim šolam, združnemu gospodarstvu ter agrarnim industrijam.

Država naj pospešuje kmetijstvo in obrtništvo s ceneniimi državnimi krediti na zadružnem temelju.

Trgovina bodi prosta v okviru zakonov. V pogledu industrijskega delavstva smo za to, da se delovno pravo spravi v sklad z zahtevami mednarodnega delavskega strokovnega gibanja.

V kulturnem oziru je „Zveza slovenskega kmečkega ljudstva“ svoboljubna, črpačica, vse smernice svojega političnega, gospodarskega, socialnega in kulturnega udejstvovanja naravnost iz naroda, katerega služi. Odklanjati mora zato vsako sodelovanje s takšnimi političnimi ali socialnimi skupinami, ki so kakorkoli podvržene tujim vplivom in vodstvom. Verstvo našega naroda je temelj moralne kulture. Vsa veroizpovedanja naj bodo prosta.

V pogledu politične uprave povdarja „Zveza slovenskega kmečkega ljudstva“, da ista danes ne odgovarja duhu našega časa in demokratičnim stremljenjem ljudstva, ker je zastarela in birokratična, zato tudi nesposobna za ustvarjanje in

organizatorično delo. Na njeno mesto naj stopi gospodarska in kulturna uprava, ki jo vodijo voljeni ljudski zastopniki.

V pogledu javnih bremen smo za njihovo popolno izjednačbo in zahtevamo, da se socialno pravično razdele v tem smislu, da se zaščiti gospodarsko slabejše.

Ta načela naše „Zveze“ so tako modra in pametna, da bolj biti ne morejo. Vzeta so naravnost iz duše našega kmečko-delovnega naroda! Zato morajo tudi zmagati, ne glede na to, da prav tako mislijo hrvatski, srbski, bosanski in nemški kmetje. V mnogih velikih naprednih deželah so ta načela tudi že zmagala in se že izvajajo v vsakdanjem življenju. Tako bo prišlo tudi pri nas!

Političen pomen „Zveze slovenskega kmečkega ljudstva“.

Vsi nasprotniki resnične sloge in socialno-gospodarskega napredovanja slovenskega kmečko-delavskega ljudstva so vznemirjeni. Oni kriče, zmerjajo in obrekujejo naš pokret. Zakaj? Samo zato, ker gremo za tem, da se ves naš kmetiški narod gospodarsko in kulturno osvobodi. Tega pa nihče od njih noče. Ne klerikalci, ne demokrati, ne polij-socialisti in komunisti. Vsi ti žive samo od nesloge našega podeželskega prebivalstva, ki je politično nasledlo sedaj temu, sedaj onemu.

Naša nova „Zveza slovenskega kmečkega ljudstva“ bo napravila korenit konec temu političnemu izkoriščanju. Ljudstvo naj samo vzame v roke vaje svoje usode. **Njegova gospodarska in kulturna osvoboditev more biti delo le njega samega!** V tej resnici je zapaden tudi političen pomen naše „Zveze“. Zakaj, to hočemo tu razložiti.

Slovenci smo kmečki narod; zato je v njihovem interesu, da ne žive z nobenim narodom v sovraštvu. Zlasti pa je v njihovem interesu, da žive v prijateljskih odnosih z vsemi tistimi političnimi in socialnimi pokreti, ki imajo slično ali celo enako gospodarsko in socialno ozadje, kakor ga ima naš kmečko-delavski pokret v Sloveniji. „Zveza slov. kmečkega ljudstva“ iskreno želi skupnega bratskega sodelovanja i s hrvatskim i s srbskim kmečkim ljudstvom. Vse družji predvsem občečloveška ideja njihovih gospodarskih, socialnih in političnih stremenj v cilju, da se država izgradi v duhu sporazuma, bratskega sožitja, enakopravnosti in kmetske demokracije.

V tej smeri je naša „Zveza“ že našla priznanje hrvaškega kmečkega gibanja s katerim je stopila v politično zvezo, tako da moremo reči, da je ves kmečko-delavski pokret med Slovenci in Hrvati že danes enoten in složen, temelječ na lepih načelih, ki smo jih tu povdarili.

V današnjih razmerah, ki smo jih presodili z vseh strani, je ta pot edina, ki more dovesti slovensko podeželsko ljudstvo do veljave in vpoštevanja. Dosedanje politično zastopstvo Slovencev se je izkazalo za

Kako je nastala „Zveza slovenskega kmečkega ljudstva“.

Marsikoga bo zanimalo, kako je prišlo do naše „Zveze“, ki jo naše ljudstvo povsod, kamor je segel glas od nje, tako toplo pozdravlja. Tako je bilo:

Dne 9. in 10. marca 1925 ste se vršili zborovanji okrožnih odborov SKS za Kranjsko in Štajersko, na katerih so zbrani kmečki zaupniki v svojih enakoglasnih resolucijah izrekli sledeče:

Izjavlja (okrožni odbor), da vidi rešitev sedanjega neznosnega političnega in gospodarskega položaja Jugoslavije, do katerega je privedlo šestletno vladanje kapitalističnih strank, edino v lojalnem bratskem sporazumu vseh jugoslovanskih plemen in veroizpovedanj na podlagi

nezmožno voditi še nadalje usodo našega ljudstva. Nekdaj vsemogočna „Slovenska ljudska stranka“, kateri je do zadnjega naše ljudstvo ostalo zvesto, leži na tleh, ne zaradi tega, ker je bila premagana v poštenem boju, ampak zaradi tega, ker je bilo njeno vodstvo nesposobno voditi usodo našega ljudstva v sedanji dobi. To vodstvo je zakrivilo veliko napako že leta 1918., ko je izročilo Slovenijo brez vsakega pridržka državnemu političnemu centralizmu, ko tega še ni bilo nikjer, niti pri Srbih. Pozneje je sicer poskušalo popraviti to svojo usodno napako, toda zopet se je pokazalo nesposobno voditi slovenski čolnček po varni poti med pretečimi pečinami. Danes, ko je politični polom tega vodstva več kot očividni, ker ga okuša na svoji koži vsak kmet, obrtnik, delavec in izobraženec v Sloveniji, se nekdanja ponosna „Slovenska ljudska stranka“ umika pod okrilje klerikalizma, pod katerega zaščito upa rešiti za sebe kar največ mogoče. Doslej je SLS privedla Slovence v osamelost in brezposelnost, sedaj pa jih skuša privedi še na pota sovraštva do vseh drugih, ne samo pravoslavni Srbov, ampak tudi katoliških Hrvatov. Sovraštvo pa nikoli ne more privedi ljudstva v boljše razmere. Ne sovraštvo, ampak ljubezen do vseh more postati rešilna. Mi smo naglasili pomen verstva med narodom, ki ga spoštujemo in upoštevamo. Odločno pa odklanjamo, da bi kdorkoli v politične svrhe zlorabljal našo vero v koristoljubne strankarsko politične namene, to vero, za katero so naši pradedje veliko trpeli in žrtvovali. Med nami ima vsak dovolj prostora za pošteno udejstvovanje na kateremkoli polju javnega življenja. Tudi duhovnik. Kajti politika je predvsem gospodarsko delo v korist ljudstva. Politika pa ni vera, temveč pamet!

Slovenski kmet, slovenski obrtnik, slovenski delavec! Vaše mesto je odslej v „Zvezi slovenskega kmečkega ljudstva“, ki bo v bratski vzajemnosti s svobodoljubnim hrvaškim kmečkim pokretom izbojevala suverenost naroda, enakopravnost vseh državljanov, narodni sporazum, kmečko demokracijo ter končno pravično kmečko-delavsko vladost!

popolne gospodarske, politične, verske in socialne enakopravnosti vseh državljanov, spoštovanje zakonov ter priznavanja absolutne narodne suverenitete in široke zakonodajne samouprave posameznih pokrajin ter najširše samouprave okrajev in občin.

Smatra, da je verska in plemenska nestrpnost največja zapreka za konsolidacijo države in glavni vzrok sedanje gospodarske krize. Zato je pripravljena sodelovati z vsemi onimi naprednimi strankami v Sloveniji, ki se strinjajo z načeli izraženimi v tej resoluciji.

Pozivlja kmetsko ljudstvo, da gre z novimi močmi neustrašeno v borbo do zmage „Stare pravde“.

Dne 15. marca 1925 pa so zborovali zaupniki „Slovenske republikanske stranke kmetov in delavcev“ na Štajerskem v Mariboru, ki so izrekli v svoji resoluciji sledečo ugotovitev:

SRS je zastopnica političnih, gospodarskih, socialnih in napredno-kulturnih interesov kmetov in delavcev v Sloveniji. Po svojem idejnem bistvu in socialnem položaju in pretežne večine svojih pristašev, predstavlja ona obče človeški socialni pokret, ki je po svojih končnih smotrih v popolnem skladu z velikimi sodobnimi socialnimi gibanji vseh kulturnih dežel, ki pa je na področju svojega udejstvovanja popolnoma samoupraven in neodvisen. SRS zagovarja zlasti mir in vzajemnost med vsemi narodi, zlasti pa tudi še s tistimi, ki imajo s slovenskim ljudstvom enake ali sorodne šege in običaje, sorodstvo jezika ali kulture in civilizacije ter skupne gospodarske in socialne interese. S tega vidika zagovarja SRS enakopravnost vseh državljanov ne glede na spol, jezik in narodnost. Kmetje, obrtniki in delavci imajo skupne gospodarske in socialne interese, kateri postajajo z vsakim dnem večji in pomembnejši, ker jih vse skupaj podjarmljuje veliki finančni kapital s tem, da ogroža svobodo in obstoj kmečkih domov, bolj in bolj izkoriščujoč sadove vsakega kmečkega, obrtniškega in splohi produktivnega dela.

SRS vidi izhod iz tega socialnega brezpravja, ki mu sledi takoj za petami tudi politično brezpravje, v tem, da se na temelju ljudske suverenosti in narodne samoodločbe ter zakonodajne samouprave družba politično organizuje federativno, gospodarsko pa na stanovsko-samoupravni podlagi. Če se uveljavi demokracija po teh načelih, preide avtomatično takoj vsa politična in gospodarska oblast v državi v roke kmečkega in delavskega ljudstva.

Zbor zaupnikov SRS poziva zato kmečko in delavsko ljudstvo v Sloveniji, da se na podlagi teh politič-

nih, gospodarskih in socialnih načel združi v enotne vrste v namenu, da doseže te velike cilje.

Dne 19. aprila 1925 so ponovili na svoji konferenci tudi kranjski zaupniki SRS glavna načela te resolucije.

Tako je bil prvi led prebit. Glavni odbori in predsedstva obeh navedenih strank so se nato ponovnokrat sešli na razgovore, na katerih se je ugotovilo, da obe navedeni stranki v bistvenih točkah soglašate in da nadaljno medsebojno pobijanje iz zgolj strankarskih namenov narodu samo škoduje. To misel je končno potrdil tudi občni zbor „Samostojne kmetijske stranke“ dne 3. maja 1925 v Ljubljani.

Glavni odbor in predsedstva obeh navedenih strank so morala seveda izvršiti, kar so njihovi pristaši želeli, pa ne samo želeli, temveč tudi naravnost zahtevali. Sklenilo se je sodelovanje.

Ta sklep je izval zlasti tudi na Hrvatskem veliko odobravanje. Današnji predstavnik hrvaškega kmečkega naroda, „Hrvatski seljački klub“ v belgrajski skupščini, ga je z radostjo in bratsko ljubeznijo vzel na znanje. Sledili mu bodo še srbski kmetje. S tem smo položili temelj za velik gospodarski in socialni pokret, ki mu bo idejni temelj kmečka misel, kmečka sopomoč, kmečko bratstvo, kmečko gospodarstvo, kmečka miroljubnost, skratka vse to, kar more vsak narod osrečiti in zadovoljiti vse delovne stanove, to je obrtnike, delavce, izobražence in sploh vse, ki človeštvu koristijo z delom, ročnim ali umstvenim.

Temelj je položen. Sedaj pa na delo, da postane beseda kri in meso!

„V začetku je bila Beseda. — Ta je bila v začetku pri Bogu. Vse je po njej postalo. V njej je bilo življenje, in življenje je bilo luč ljudem. In luč sveti v temi, in tema se je ni polastila.“ (Evangelij po sv. Janezu, prvo pogl.)

Dnevne vesti.

V Št. Jerneju na Dolenjskem se vrši v nedeljo 28. t. m. velik shod „Zveze slovenskega kmetskega ljudstva“. Govorilo bo več govornikov. Tovariši iz krške doline pridite na shod v obilem številu.

Pomen „Zveze slovenskega kmečkega ljudstva“. Po izidu zadnjih skupinskih volitev predstavlja ta zveza v Sloveniji 32.558 volilcev. Po številu svojih pristašev in somišljenikov je to druga najmočnejša politična skupina, ki pa ima vse izgleda, da postane prav kmalu prva. Po političnem svojem pomenu je že sedaj prva, ker stoji v zvezi s hrvaškim kmečkim narodom, ki ga danes zastopa hrvaški seljački klub v Beogradu. Namen te zveze je, da konsolidira v Sloveniji politično razcepljene podeželske vrste, jim da enotno politično miselnost in pomnoženo borbenost pri doseganju skupnih ciljev, v namenu gospodarske povzdige, politične svobode in socialnega napredka celokupnega slovenskega ljudstva.

Kako so se sami „potegnili“. Pretekli teden je „najboljše“ informirano „Jutro“ prineslo več člankov, v katerih je naznanjalo, da je izšel nek „manifest“ „Zveze slovenskih kmetov, obrtnikov in delavcev“. Vsa javnost ve, da so se že dalj časa vršili razgovori med SRS in SKS in zato so časnikarji prežali na rezultat teh razgovorov kakor preži psiček na ogledano kost. Kot podlaga teh razgovorov je služilo več elaboratov in eden od teh, ki ni bil več aktualen, je obležal v neki ljubljanski tiskarni od koder ga je prejelo „Jutro“. In ga je brž objavilo in se z vso vehemenco borilo proti temu koščku ničvrednega papirja, kakor se je boril Kišot proti vetrnim mlinom. Danes objavljamo naznanilo o političnem sodelovanju med SRS in SKS, ki je povsem drugo, kakor pa oni „manifest“, ki ga je bojda „zadnji trenotek ustavil g. Pucelj“. — „Jutro“ si lahko to bla-

mažico vtakne za klobuk, ker je svoje bralce zopet enkrat tako sijajno „potegnilo“.

„Domovina“, to je tednik, ki ga izdajajo slovenski samostojni demokratje. V zadnji številki piše o g. Pucelju, da se druži s „separatisti“ — Ali „Domovina“ sploh ve, kdo in kaj so, ali kaj bi bili „separatisti“? Če tega ne ve, naj prebere nekaj zadnjih števil „Slov. Republikanca“. Če pa hoče postati „Domovina“ za kmete to, kar je „Slovenski Narod“ za uboge na duhu po mestih, ji mi ne bomo delali nobenih zaprek.

Kaj pa še hočejo? Razni slovenski politični kostruni se v enomer pritožujejo, da slovenski republikanci nočejo zavreči republikanstva niti sedaj, ko je Štefan Radič priznal kralja. — Mi res ne vemo, kaj naj še naredimo, da bi tem kostrunkom ustregli! Ali ne priznavamo že od vsega začetka, da je država SHS sedaj kraljeva? Ali naj govorimo in pišemo, da je država SHS že danes republika, če pa ni?

„Radičev eksponent“. „Narod“ trdi, da je g. Prepeluh „Radičev eksponent za Slovenijo“. — Hvala Bogu, da g. Prepeluh ni „Narodov“ eksponent za Hrvaško!

Pašičeva bolezen. Ministrski predsednik Nikola Pašič je resno obolen na zlatenici. Tudi noge mu otekajo. Njegova bolezen povzroča politikom velike skrbi. Doslej je namreč odločeval o vseh zadevah samo Pašič in nihče drugi. Če bi se mu pripetilo kaj človeškega, ne ve nihče, kdo naj bi prevzel vodstvo radikalne stranke in državne politike. Za Slovence bo položaj ostal isti, naj vlada v Beogradu kdorkoli, kajti Srbi imajo to lepo lastnost, da kljub vsem svojim strankarskim prepričanjem ostanejo vedno Srbi. Te lepe lastnosti pa Slovenci ne poznamo.

Dobro je povedal. V nedeljo se je vršil v ljubljanskem hotelu „Union“

velik protestni shod, ki so ga sklicali ljubljanski hišni posestniki proti prevelikemu obdavčenju Slovenije. Pri tej priliki je zapisal „Narodni dnevnik“ sledeče: „Preobdavčenje Slovenije je stvar vse Slovenije in zato mora biti v tem oziru vsa Slovenija solidarna. Zlasti še, ko vsi vemo, da je naša davkarija veliko pregorela. Če je v proračunu predvideno, da plača Slovenija 50 milijonov davka, bodo naši davčni uradi iztirjali gotovo 20 milijonov več. In naši davčni uradi so tisti, ki imajo poleg belgrajške gospode največ krivde, da je Slovenija že tako preobdavčena, da njeno gospodarstvo že propada... Ni pa zadosti protestirati, temveč treba se je tudi proti onim boriti, ki so glavni vzrok sedanjih visokih davkov. Na shodu protestirati proti dvanajstini (državnemu proračunu za nekaj mesecev), potem pa voliti tistega, ki je za dvanajstie glasoval, se pravi norčevati se iz lastnega protesta. Ko se bodo dvanajstine odglasovale, mora biti vseh 26 slovenskih poslancev navzočih. Kdor ne bi bil navzoč, kdor bi ob tej priliki zanemaril svojo dolžnost, s tem treba obračunati. In če ne pomenijo nove dvanajstine znanega znižanja davkov, potem mora vseh 26 slovenskih poslancev glasovati proti dvanajstini.“ — Vse to je gotovo prav lepo in jasno povedano. Vprašanje pa je, če bodo vsi slovenski poslanci glasovali tudi kaj zalegli. Po našem mnenju prav nič, ker 26 poslancev ne pomeni v centralističnem parlamentu, ki šteje 315 poslancev, prav nič! Danes lahko glasujejo slovenski poslanci tako ali pa tako, zgodilo se bo vedno to, kar hoče srbska večina! V ta položaj pa so nas pripeljali tisti, ki so leta 1918. s polnimi jadrni jadrili v Beograd in tam izročili vso oblast nad Slovenijo — drugim! Kedar toča pobije, lahko še zvonove pobije — po roči zvoniti ne pomaga več!

„Inteligenca“, ki še brati ne zna! Tako „inteligenco“ najdemo seveda pri časopisu, ki se imenuje „Slovenski Narod“. Mi smo namreč v zadnji številki „Slov. Republikanec“ povedali, da je bedarija prve vrste, če nas kdo odvraca od zahteve po federalistični preureditvi države s praznim strašilom, češ da bodo v takem slučaju 1 milijonek Slovencev kar v petih minutah pohrustali Lahi, Nemci in Mažari, in smo rekli, da nas Nemci itd. lahko „pohrustajo“, tudi če smo združeni s Srbi in Hrvati, ker se bo stomilijonski nemški narod za 10 milijonov („Narod“ pravi, da nas je 13 milijonov) Jugoslovancev ne bo dosti več zmenil kakor za 1 milijon Slovencev. Iz tega našega vsakomur razumljivega odgovora na znane „Narodove“ oslarije in na njegovo strašenje z „Lahi“ pa je „Narodovo“ bedače zvalilo trditev, da se hočemo mi združiti z Nemci, ker samo Nemci so v naši bližini, ki štejejo okoli 100 milijonov duš!! Da bodo „Narodovi“ možgani še bolj zmešani, mu povemo, da se mi ne želimo združiti z Nemci, ampak s Kitajci, katerih je 500 milijonov in pri katerih je inteligenca najbolj umazanega kulija sto-krat višja kot „Narodova“.

Lastna hvala se pod mizo valja. Tega starega pregovora smo se domislili, ko smo brali dne 19. junija v „Jutru“ sledeči stavček: „Jugoslovenska demokracija, organizirana v stranki, katere voditelj je Svetozar Pribičević, je v prečanskih krajih nositeljica narodne in državne misli.“ — „Jutro“ jih je že mnogo pogruntalo in potuhnilo, ampak take debele še nikoli! Danes ve vsa slovenska javnost, da Pribičević in dr. Žerjav nista nič drugega kot dva zvesta Pašičeva služabnika, ki bi rada spravila Hrvate in Slovence pod edinozveličavni velebrski klobuk. Temu poskusu se upira vsa Hrvatska in vsa Slovenija. Sedaj pa pridejo ljudje in ti celo zapišejo da je samo tisti „za državo“, kdor je centralist! Takih bedarij je zmoežen samo slovenski „inteligent“, zadnji hribovski pastir pa je prepameten, da bi verjel taki bahariji in smešni samohvali.

Važni dogodki na Kitajskem. V velikem mestu Kantonu so proglasili

sovjetsko republiko. Upor Kitajcev proti Rvropcem, zlasti proti Anglezem, stalno narašča. Samo Rusija uživa še simpatije med Kitajci, drugi Evropejci pa se ne smejo pokazati niti na ulico. Načelo „Kitajsko Kitajcem“ vedno bolj zmaguje.

Grdo politično prevaranstvo. Žiri in Poljansko dolino je zadela velika nesreča. Neurje je pokončalo mnogo ljudskega premoženja. Zlasti reveži so hudo prizadeti, ker nimajo kje vzeti denarja za obnovo pokončanih stvari. V vsaki državi na svetu se samo po sebi razume, da mora v takih primerih državna blagajna priskočiti na pomoč. Tako se godi v Avstriji, v Nemčiji, Italiji, na Francoskem, skratka povsod. Tudi glede Zirov in Poljanske doline se razume po sebi, da je državna oblast naravnost dolžna krepko pomagati. V nesreči ne bi smeli ločiti ljudi po poli-

Našim naročnikom in bralcem!

V smislu medstrankarskega dogovora med SRS in SKS se je ustanovila „Zveza slovenskega kmečkega ljudstva“. Ta naša „Zveza“ bo imela tudi skupno glasilo, zaradi česar se spojita „Slovenski Republikanec“ in „Kmetijski list“ v skupno glasilo „Zveze slovenskega kmečkega ljudstva“, ki se bo imenoval enostavno „Kmetijski list“.

„Kmetijski list“ bo izhajal vsak teden enkrat in sicer vsako sredo. Ta list imej vsaka hiša, v kateri prebivajo naši somišljeniki!

Zakaj smo si izbrali ime „Kmetijski list“? To moramo razjasniti. Če pravimo „Zveza slovenskega kmečkega ljudstva“, glasilo te „Zveze“ pa imenujemo zopet na kratko „Kmetijski list“ — storimo to namenoma! S tem hočemo poudarjati našo temeljno narodno in socijalno idejo. Z imenom „kmet“ ali „kmetijski“ nečemo označiti na primer le gotov stan, temveč duh in misel, ki naj preveva vse naše gospodarstvo, vso našo politiko, vso našo prosveto! V tem smislu smo vsi Slovenci „kmetje“, pa naj bo to naš srednji kmetijski stan, naši bajtarji, naši obrtniki, naši delavci ali naši izobraženci. Vsakdo stremi po svojem lastnem domu in po koščku zemlje, da bi jo obdeloval! Ne samo kmet, tudi naš obrtnik, naš delavec, naš izobraženec stremi za tem in se čuti srečnega, ako ta občečloveški socijalni cilj tudi doseže. Naš cilj ni proletarstvo, temveč naš cilj je, da se proletarstvo kot zlo, kar najbolj zmanjša. Kmečko ljudstvo noče vojne, ampak ono hoče mir, da se more nemoteno posvečati delu in omiki. Kmečko ljudstvo nikjer na svetu, pri nobenem narodu, noče vztrajati sosedu kar ni njegovo. Brezpogojno pa hoče to, kar je njegovega. V

Pametni ljudje. Pri nas je na razno blago naložena silno visoka carina. Pri naših sosedih pa takih carin ni in zato se na Laškem ali pa v Avstriji razne reči mnogo ceneje kupijo kot pri nas. Tako opazujemo, da se mnogo Ljubljančanov vozi letos na morje, zlasti na Sušak. S Sušaka na Reko pa ni daleč. Na Reko gredo v starih, razčepanih oblekah in v strganih srcah brez ovratnikov itd. Na Sušak pa se vračajo vsi novi; obleka je nova, perilo novo, čevlji novi, klobuk ali slamnik nov, žepna ura z verižico je nova! Vsa novina skupaj pa velja toliko manj kakor v Ljubljani, in sicer v jako boljši kakovosti glede blaga in izdelave, da pride voznja iz Ljubljane na Sušak in nazaj popolnoma zastoj in še precej ostane. Tudi ljudje, ki se vozijo v Trst, delajo tako. Posebno pri ženskih oblekah se čena pozna, ker je na Laškem svila takorekoč zastoj. Kakšna razlika je v cenah, se vidi že iz cen na obuvalo. Čevlji, ki stanejo v Ljubljani 450—500 dinarjev par, se dobe v Trstu že za 200 dinarjev! Tako ni čudno če hodijo ljudje kupovat v Trst, ker od nove obleke, ki jo ima človek na sebi, ni treba plačati carine, stara obleka v kovčegih pa je carine prosta. Kakor s Trstom na eni

tiki in strankah. Res je državna oblast obljubila pomoč, za enkrat 500.000 Din. Toda, kdaj bo ta denar izplačan in če tudi res bo, ne ve še nihče. Toda klerikalci in liberalci se že kregajo med seboj, kdo da je to, šele obljubljeno podporo izposloval, klerikalci trde, da je to samo njihova zasluga, a demokrati trde, da je to samo dr. Žerjavova zasluga. Mi pravimo k temu: Fej! Da ves vseh skupaj le sram ni! Ljudi je zadela nesreča. Država je dolžna pomagati, ker žive v Zireh in v Poljanski dolini naši državljani, ki plačujejo davek v denarju, delu in krvi!

„Zveza med SKS in SRS“. „Nova Pravda“, glasilo narodnih socialistov, piše: „SKS in SRS sta ustanovili „Zvezo slovenskih kmetov, obrtnikov in delavcev“. Ustanovitev zveze je pozdraviti z ozirom na konsolidacijo političnih razmer v Sloveniji.“

tem je zapopadana velika misel pravice! Pri nas je v večini kmečko ljudstvo. To so vsi tisti, ki so si ohranili zdravo in prirodno misel svobodnega kmečkega doma, in med katere štejemo ogromno večino vsega našega podeželja, pa naj bodo to kmetje, obrtniki, delavci, viničarji, mali trgovci ali izobraženci. Izjemo tvorijo samo majhen odstotek tiste pokvarjene inteligence, ki noče o ljudstvu ničesar slišati in ki je zatajila rod iz katerega je izšla. Na to „inteligenco“ se mi ne oziramo, pozdravljamo pa s tem večjim veseljem ono, ki je ostala zvesta rodu in domu svojemu in ki ni pozabila, da je bila rojena v kmečki, delavski ali obrtniški družini ter si je ohranila zdrav prirodni čut našega priprostega kmečkega človeka!

Ta misel nas je vodila, ko smo si izbrali ime za skupno glasilo naše „Zveze slovenskega kmečkega ljudstva“ — „Kmetijski list“.

„Kmetijski list“ bo tisti naš agitator, ki bo prihajal vsak teden enkrat v domove našega kmečko-delavskega ljudstva, ki bo prekrasil vso našo miselnost v duhu in napredku, svobode in pravice!

Vaš je ta list! In samo tisti človek bo resnično naš, ki bo list prejemal in bral! Tisti, ki ga bo bral, ne bo samo naš človek, temveč bo tudi nov človek, bo vsaj duševno neodvisen človek, bo res napreden in omikán človek.

V duhu teh idej, in samo teh, bo naše delovno, a danes siromašno ljudstvo postalo najmerodajnejši faktor svoje usode in bo doseglo svojo narodno, socijalno in kulturno svobodo!

Zato pozdravljen naš „Kmetijski list“!

strani, tako je na drugi strani z Gradcem.

Pod duševno kuratelo. „Učiteljski Tovariš“, z vladnega stališča absolutno pravoveren list, poroča: „Odssek za samoizobrazbo logaškega učiteljskega društva je povabil na svoj sestanek sociologa (in odvetnika v Ljubljani) dr. Tumo, da teoretično seznanijo učiteljstvo o temeljnih pojmi sociologije (nauka o človeški družbi). Sestanek pa je „srezki“ (slovensko se pravi „okrajni“, op. ur.) poglavar v Logatcu po brzogovornem nalogu velikega župana preprečil z odlokom, da ni za sestanek določeni dan pouka prost dan. — Ni jasno, kaj je dalo povod tej prepovedi, šepeče pa se, da je bil predmet predavanja ali predavateljeva oseba oblastem neljuba.“ — Tako poroča „Učiteljski Tovariš“. — Ljubljanski „Narodni dnevnik“ pa pripominja na to poročilo: „Napredno učiteljstvo je torej za svoje vneto in več kot požrtvovalno službo za samostojne demokrate postavljeno pod mišljenjsko kuratelo. Napredno učiteljstvo si ne sme več samo izbirati niti predavatelja niti snovi za predavanje, temveč o tem si lasti zadnjo besedo oblast. Prepoved logaškega predavanja je, brez ovinkov povedano, taka klofuta vsemu naprednemu učiteljstvu, kakršne si dosedaj ni upal dati učiteljstvu še nihče. In ta klofuta je trikrat bolj huda, ker prihaja s strani, od katere bi jo smelo učiteljstvo najmanj pričakovati.“ — Mi pa pravimo: Kakor so si gospodje učitelji postlali, tako bodo ležali. Če v svoji kratkovidnosti ne morejo spoznati, da zagovarjajo danes največje nazadnjake in nasilneže, naj se ne pritožujejo, če padajo nazadnjaški in nasilniški udarci tudi po njihovih hrbtih.

Zanimiva izjava. V „Slovencu“ od nedelje beremo sledečo izjavo: „V št. 49. z dne 5. marca smo priobčili članek, v katerem smo očitali gg. dr. Janžekoviču, Novaku in Maroltu, da so iz strankarske kaprice pregnali poštne uradnike poštenjake daleč na jug. Članek temelji na napačni informaciji, kar lojalno ugotavljamo in s tem dajemo imenovanim gospodom zadoščenje.“ — Zahtevano zadoščenje je moral dati „Slovenec“ omenjenim gospodom skoro gotovo zato, ker so uradniki, ki uživajo posebno varstvo zakona. Raznim listom ne bi nič škodovalo, če bi dali za razna obrekovanja in osebne napade primerno zadoščenje tudi neuradnim osebam.

Slovenski uradniki in slovensko ljudstvo. Mi se že več let borimo proti strašni davčni praksi v Slove-

niji, ki je privedla ves naš narod na rob gospodarskega propadanja. Ponovno smo kazali na davčno prakso v Srbiji, ponovno kazali na Hrvatsko, kjer hrvatski uradnik po možnosti štiti hrvatsko ljudstvo in hrvatsko gospodarstvo. In smo rekli večkrat tudi, da so krivi silnega preobdavljenja poleg Belgrada tudi tisti visoki slovenski uradniki, ki ne čuti-jo z našim narodom. „Državotvorno“ „Jutro“ od pretekle srede sedaj, ko je zlo že izvršeno, to potrjuje. Po-roča namreč, da so v Belgradu pred-pisali vsej Sloveniji za proračunsko leto 1924—1925 neposrednih davkov 74 milijonov dinarjev. Finančna upra-va (torej Slovenci sami), pa je iztir-jala kar 114 milijonov dinarjev, torej celih 40 milijonov več kakor je bilo potrebno. Nadalje je predpisal Bel-grad Sloveniji dohodninskega dav-ka za proračunsko leto 1924—1925 33 milijonov dinarjev. Naša finančna uprava pa je iztirjala 62 milijonov. Samo na teh dveh davkih — brez drugih! — smo plačali v Sloveniji po krivdi naših ljudi celih 69 milijonov dinarjev več, kakor so zahtevali v Belgradu! Zakaj? Da bi kdo bil od-

likovan ali pa zlezel v belgrajska čreva! Ljudstvo naj si to zapomni! **Zanimiva sodba o ruski revoluci-ji.** Znameniti italijanski učenjak pro-fesor Ferrero piše o ruski revoluciji in o sedanji politični ureditvi med drugim sledeče: „Nekateri radi na-glašajo, da sedanji „rdeči“ carji sa-mo nadaljujejo strogo centralistično politiko nekdanjih „belih“ ruskih car-jev. To ni res! Nova ruska vlada je nadomestila staro monarhistično centralizacijo s sistemom novih zvez-nih držav. Nova vlada je ogromno carstvo razdelila v večje število re-publik po narodnostnem principu in jih spojila v zvezno državo. Novi si-tem tiči šele v početkih. Če bo uspel, bo prehod do pravega parla-mentarizma zelo olajšan. Kajti mo-narhistična centralizacija je vedno ovirala uvedbo zapadno-evropskih naprav v Rusiji. Sovjetska federaci-ja je torej prehod od monarhističnega centralizma v nov režim, ki odgo-varja načelom zapadnoevropskih de-mokracij.“ — Ubogi Ferrero! Kako bodo reveža zdelali oni pri „Slov. Narodu“, če bodo brali te njegove vrstice!

komaj 5 zlatih frankov, mora danes vrniti svojih 10 tisoč dinarjev brez ozira na to, da je danes z ozirom na dvig vrednosti dinarja tistih 10 tisoč dinarjev vrednih še enkrat toliko! Danes doživljamo ravno obraten proces kakor med vojno in tik po vojni. Kdor je pred vojno komu po-sodil 100 zlatih kron, je dobil po vojni za svoje zlate krone 100 papir-natih kron in nobeno vpitje ni nič pomagalo. Takrat so se ljudje, ki so delali dolgove, lahko smejali, ker so svoje v zlatu narejene dolgove lahko plačali s papirjem. Danes je pa na-robe. Kdor je naredil dolg v pa-pirju, ga bo moral vračati toliko bolj v zlatu, kolikor bolj se bo di-nar dvignil.

To vedeti je za one naše gospo-darje, ki imajo kaj dolga, jako važno. Če verjamejo na stalen dvig di-narja, in ta vera je opravičena, mo-rajo tudi vedeti, da bodo cene polj-skih pridelkov toliko bolj padale, kolikor višjo vrednost bo imel dinar. Dobivali bodo torej za svoj trud ved-no manj. Kolikor manj pa bodo izku-pili za živino, žito, les in vino, toliko težje jih bo tlačil dolg. Zato naj vsak gospodar, ki le količkaj more, po-skuša svoje dolgove čim prej porav-nati, da mu njegovo breme sčasoma ne bo postalo pretežno.

Tudi za delavstvo dvig dinarja ne bo brez pomena. Delavci na kme-tih bodo prisiljeni zadovoljiti se z nižjo dnino, ker bo cena pridelkov padala, dokler bo dinar raste ali pa ostal na znatni višini. V resnici se-veda ne bodo izgubili nič, ker bodo za nižjo svoto več vrednega denar-ja vseeno dobili toliko blaga kakor so ga prej za večjo svoto manj vrednega denarja. Industrijske de-lavce pa bo težko zadela okolnost, da noben podjetnik ne bo hotel izde-lovati blaga na zalogo ali pa celo na-bavljati si drage stroje v trenutku, ko računa, da bo stroje lahko kupil za polovico cenejše, če nekoliko po-čaka. To bo imelo za posledico vsaj začasno brezposelnost, kateri bo pa brez dvoma sledil tudi v številkah nižji zaslužek.

Vse kaže, da se doba visokih šte-vilk začenja bližati svojemu koncu. Denar postaja vedno več vreden in zato naj ga ne razmetava kdor ga ima, ampak naj hrani!

Cene živine, mesarji in gostilni-čarji. Iz sejmskih poročil iz vseh kra-jev Slovenije vidimo, da so cene vsakokratne živine povsod silno padle. Človek bi pričakoval, da bodo primerno padle tudi cene mesa pri mesarjih. Na mestnih trgih pa se pa-dec cen za živino prav malo pozna. Nekateri mesarji so res svoje cene nekoliko znižali, znižanje pa še zda-leka ne odgovarja pravemu stanju. Če stanejo debeli voli 9 dinarjev za kilo žive teže, je popolnoma neopra-vičeno, če mesarji prodajajo meso po 20 dinarjev kilo! Nekateri me-sarji v Ljubljani prodajajo meso

tretje vrste po 12 do 13 dinarjev kilo! Toda to je meso najcenejših krav, ki stanejo 3 dinarje kilo žive teže! Tako postopanje ni pravilno in že zelo meji na odiranje! Vsak pameten človek prizna tudi mesar-jem pošten zaslužek, ampak kar je preveč, je preveč. Se manj kakor pri mesarjih se pozna padanje cene živine po nekaterih gostilnah, kjer še vedno računajo porcijo pečenke po 15 dinarjev, kakor takrat, ko je veljalo meso po 25 do 30 dinarjev kilo! Najmanj pa se pozna padec ži-vinske cene pri raznih mesnih izdel-kih, n. pr. pri klobasah, ki so danes ravno tako drage kakor so bile ta-krat, ko je veljal kilogram mesa 40 dinarjev! Za take stvari pa se naše državne in občinske oblasti ne za-nimajo, ampak mirno gledajo in po-slušajo, kako mesarji in gostilničarji pripovedujejo, da je visokih cen kriv edino-le požrešni — kmet, kar pa ni res, kakor se da točno in jasno do-kazati iz cen na sejnih, ki jih urad-no objavljajo. Če bi bili konzumenti pri nas tako odločni kakor v Ame-riki, in bi sklenili, da par dni ne bodo kupovali mesa, bi se stvar prav kmalu uredila. Onim kmetom pa, ki bi morali prodajati živino pod ceno, svetujemo, naj raje koljejo doma sami. To velja zlasti za kmete v bli-žini mest in industrijskih krajev. Po-trebna pojasnila dobe na županstvih.

»Naš Dom«.

Zbor zaupnikov iz Štajerske dne 15. marca t. l. v Mariboru in iz Kranjske dne 19. aprila t. l. v Ljub-ljani je sklenil, da se ustanovi ti-skovna zadruga »Naš Dom«, katere namen bodi izdajati strankin list in razne druge publikacije. Zaupniški zbor je nadalje sklenil, da mora vsak strankin pristaš, ako le količ-kaj more, to reč podpreti, postati torej zadržnik in pridobivati člane za to našo velevažno zadrugo.

En delež znaša Din 100, pristop-nina pa Din 10. Bolj revni pristaši SRS morejo delež vplačati tudi v 10 mesečnih zaporednih obrokih.

Ustanovni občni zbor te naše za-druge se bo vršil v avgustu.

Pozivamo vse naše somišljenike, da pristopijo kot zadržniki. Bolj premožni naj podpišejo več dele-žev, ker gre za važno in dobro stvar. Upamo, da se bodo somišljeniki od-zvali v velikem številu. Pokažite z dejanjem, da hočete podpreti našo misel! Svoj pristop prijavite pis-meno upravi našega lista.

Pripravljeni odbor zadruge »Naš Dom«, tiskovne zadruge z omejeno zavezo v Ljubljani.

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOVENSKIH REPUBLIKANECV.

Odgovorni urednik Oskar Schiller.

Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Gospodarstvo.

Dvig dinarja in njegove posledice.

V zadnjem času se je vrednost di-narja naglo dvignila. Dinar je skočil, kakor pravimo, v Švici od 8 na 9. To se pravi: Sto dinarjev je bilo nedav-no vrednih 8 zlatih švicarskih fran-kov, danes pa dajejo za 100 dinarjev že 9 zlatih frankov.

Z ozirom na dvig dinarja je vred-nost tujega denarja pri nas tudi v istem razmerju padla. Laške lire, če-ške krone, francoski franki in ameri-ški dolarji so danes znatno cenejši kakor so bili pred enim letom. Za 1 dolar se je dobilo pred enim letom še 70 dinarjev, danes pa nekaj nad 50 dinarjev.

Taki skoki v denarni vrednosti pa imajo zlasti za trgovino velike in resne posledice.

Pred vojno smo imeli v vseh dr-žavah **zlatu valuto**. Mi smo natančno poznali razmerje med tem in onim denarjem, in smo vedeli, da je to raz-merje **stalno**. Ameriški dolar je pred vojno veljal okoli 5 kron. Kdor je to-rej naročil kakšno blago iz Amerike, je natanko vedel, da bo moral plača-ti zanj tolikokrat po 5 kron, za koli-kor dolarjev je blaga naročil. To pravilo je veljalo in držalo brez ozira na to, kdaj je trgovcu naročeno bla-go dobil, ker je bilo razmerje med vrednostjo krone in dolarja **stalno**, namreč vedno 5 kron za 1 dolar.

Zaradi stalnosti razmerja med vrednostjo raznih vrst denarja je bil pa trgovec pred vojno lahko samo trgovec. On se je moral brigati le za to, da je kjerkoli na svetu iztaknil do-bro blago, ki ga je mogel doma z do-bičkom prodajati.

Danes pa je to zelo drugače. Mi doživljamo dan za dnev, kako se vrednost enega in drugega denarja hitro menja. Mi doživljamo sedaj nagel dvig dinarja, doživeli pa smo tudi že njegov padec. Za 1 liro se je dobilo včasih že 18—20 kron, danes pa dajo za liro komaj še 10 kron. Razmerje med vrednostjo raznih vrst denarja se torej vedno **menja**.

Tako stanje pa postavlja današ-njega trgovca in sploh vsakega kup-ca in prodajalca pred težke nove na-loge. Današnji trgovec ne sme in ne more biti več samo trgovec, ki skrbi samo za nabavo blaga, katerega po-tem z dobičkom prodaja, ampak da-našnji trgovec mora biti ob enem tudi **valutni spekulant**. Če proda

n. pr. naš lesni trgovec svoje blago laškemu trgovcu in si izgovori pla-čilo v lirah, ki jih dobi izplačane na-vadno šele čez 1 mesec, ali pa še pozneje, mora znati presoditi, ali se bo lira do takrat, ko bo on dobil de-nar, ali dvignila, ali ostala neizpre-menjena ali pa bo padla. Če se lira dviga, potem zasluži, če pa lira pade, izgubi. Ali z drugimi besedami: Če se dinar napram liri dvigne, naš tr-govec izgubi, če pa dinar pade, naš trgovec dobi.

Položaj onih naših trgovcev, ki blago iz naše države **izvažajo**, in ki zahtevajo ali si izgovore plačilo v tujih valutah (lirah, čeških kronah, frankih itd.), je torej zelo nevaren, če se dinar začne dvigati. Slovenski trgovec z lesom ali pa banaški trgo-vec z žitom, ki sta prodala blago n. pr. za švicarske franko, dobita danes sicer toliko frankov, za ko-likor sta blago prodala, ampak za franko dobita pri dvigu dinarja mno-go manj dinarjev kot v času sklepa kupčije, mogoče celo manj, kakor sta sama dala za blago, ki sta ga na-kupila pri nas v dinarjih. Za **izvoz-nike** je torej nagel in nepričakovan dvig dinarja lahko usodepoln, če **sklepajo kupčije v tujih valutah**. V dinarjih sklepati kupčije s tujci pa je navadno zelo težko, ker se tujci radi drže svoje valute.

Drugačen pa je položaj za one trgovce in prekupčevalce, ki blago od drugod k nam **uvvažajo**. To velja pri nas zlasti za tkanine in za kolo-nijalno blago (kava, riž, sladkor). Če naroči naš trgovec s suknom svoje blago na Angleškem, ga mora pla-čati v angleških funtih, na Češkem v čeških kronah itd. Jasno je, da plača naš trgovec po preteku plačil-nega roka angleškemu ali češkemu fabrikantu ravno toliko funtov, za kolikor se glasi račun, toda v slučaju nepričakovanega dviga dinarja dobi potrebno število funtov ali čeških kron za mnogo manj dinarjev, če di-nar visoko stoji, kakor pa takrat, če je dinar nizek in če pade. Če se di-nar dviga, dobimo torej **uvoženo blago znatno cenejše** in cene **uvo-ženega blaga morajo pasti**. Trgovci seveda cen ne znižajo radi, morajo jih pa znižati, če jih prisili k temu neizprosna konkurenca.

V veliki nevarnosti so v slučaju stalnega dviganja dinarja pri nas tudi oni dolžniki, ki imajo dolgove doma v dinarjih pri domačih zavo-dih. Kdor si je izposodil n. pr. leta 1922. recimo 10 tisoč dinarjev, ko je bilo 100 dinarjev v Švici vrednih

Naroči si kot Slovenec revijo
„Novi Zapiski“
letnik 1922
kompletni letnik, 10 zvezkov
se še dobi v upravi našega
časopisa in stane samo 10 Din.

Ure Zlatnina

F. P. ZAJEC
optik
LJUBLJANA,
Starl trg 9.

Ščipalo i Očala

Rupim: Dunajski in Ljub-
ljanski Zvon, Kres,
Slov. Bčelo, Slov. Glasnik in
vse druge knjige
HINKO SEVAR
antikvariat knjigarna
Ljubljana, Starl trg 34

Pozor, krojač, šivilja, mestilila
Kaj ti koristi kraj brez pošk? Z. natan-
čnim poukom, preizkušenega po vsakem
modelu za dobič na željo ekspresno po
pošti v KROJNI BOLI, koncesionirani od
ministrstva za trgovino in obrt.
Ljubljana, Židovska ulica št. 5.
Vsak mesec tečaji za krojače šivilje in me-
stilila.

Modni salon

Minka Ho-vat
Ljubljana, Starl trg 21.

ima vedno v zalogi najnovejše dam-
ske in dekliske SLAMNIKE in
KLOBUKE. Za ni klobuki vedno
v za ogi. Popravila se sprejemajo

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

Ustanovljeno 1898

registrovana zadruga z omejeno zavezo

Aleksandrova cesta 5

Telefon št. 367

Obreštuje
hranilne vloge po
najugodnejši ob-
restni meri brez
vsakga odbitka.